УДК 004.413:821.161.2

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Міюц А.С.
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь
e-mail: Tanya_sharova@ukr.net.

Сучасна система освіти України зазнає значних змін, що спровоковані виходом на європейський та світовий простір, позначені появою глибинних процесів інформатизації, де останні репрезентують ґрунтовну трансформацію навчального процесу за рахунок інтеграції нових технологій навчання з метою інтенсифікації роботи учнів. Одним із напрямів підвищення ефективності навчального процесу за допомогою інформаційних технологій є використання електронних засобів навчального призначення (ЕЗНП) [4, с.116].

Електронний засіб навчального призначення – це передумова до нового навчання, адже він породжує нові якісні зміни, стає інновацією і є зручною альтернативою традиційним засобам навчання: підручникам, посібникам, журналам, щопредставляють базис для інтерактивних форм роботи на уроці, спонукають до активної розумової і практичної діяльності в процесі самостійного оволодіння системою знань. Серед них розмежовують електронні посібники, електронні словники, енциклопедії, навчально-наочні посібники.

Системне виявлення електронних засобів на уроках в школах, а також постійні їх дослідження методистами та науковцями, дають підстави говорити про пріоритетність такого засобу на будь-якому уроці, з будь-якою формою його організації: урок-лекції, практичні заняття, урок-семінар, диспут, дискусії тощо, тобто як для стандартних, так і нестандартних уроків; електронне забезпечення може використовуватися для викладу матеріалу на стандартному уроці різного типу: урок вивчення нового матеріалу; урок формування знань, вмінь та навичок; урок узагальнення вивченого; урок аналізу контрольних робіт; урок повторення вивченого та його систематизація; комбінований урок.

Електронний підручник – це вже не копія паперового видання, а інформаційна система комплексного призначення, яка за допомогою єдиної комп’ютерної програми, забезпечує реалізацію дидактичних можливостей засобів інформаційно-комуніктивних технологій у всіх ланках дидактичного процесу навчання: відбувається постановка пізнавального завдання; подання змісту навчального матеріалу; відбувається формування наукових знань за рахунок отримання первинних знань та їх повтор, узагальнення; забезпечує підготовку до подальшої навчальної діяльності (орієнтири для самоосвіти, для ознайомлення з додатковою літературою); допомагає формувати висновки; мотивує навчальну діяльність у дітей [2, с.11].

Уроки, оснащені електронними підручниками вибудовують поетапний сценарій розвитку навчального процесу, що позначений двоплановістю – вчитель, його знання та допоміжний електронний засіб, які повинні не суперечити одне одному, а мати інтегральний характер зв'язку, що дозволяє побачити дитині максимально більше за поданою темою. З іншого боку, такі засоби не повинні повністю заміщувати такий процес як робота вчителя з учнем. Важливо мати відчуття такту у використанні таких ресурсів. За С. Босак деталізуємо внутрішню специфіку електронної книги, а саме: те, що могло б бути традиційним стає у формі світлин, відеоматеріалів, графічних зображень, епістолярію, фотогалерей, аудіозаписів, тут усе стає багатоаспектним, в різних формах, чим роблять процес навчання ефективнішим, яскравішим, нагромаджуються фактичні знання та формується інформаційна грамотність [1, с. 9].

Важливе значення електронного ресурсу полягає в забезпеченні інформаційної грамотності, оскільки діти вчаться бачити по-різному один і той об'єкт, засвоюють кращі зразки того, як потрібно структурувати матеріал і як виокремлювати в ньому головне та побічне. Такі ресурси є вкрай потрібними, адже у наш час інформатизації дуже багато вільного інформативного простору, однак не все є виправданим та доцільним у вжитку, тому важливе завдання вчителя – це навчити учня орієнтуватися в просторі знань, своєчасно звільнитися від непотрібного та творчо, критично інтерпретувати різноформатну продукцію, що реалізується в електронному засобі [3, с.10].

Важливою умовою у навчальному процесі є різні рівні знань, за якими здійснюється оцінювання учнів. Згідно з ним відбувається координація матеріального забезпечення і в електронних ресурсах, бо матеріал може використовуватись для дітей з середнім, низьким, достатнім та високим рівнем знань – широка палітра різновекторної інформації дозволяє учителю демонструвати матеріал так, щоб усі діти отримали знання з теми, а під час самостійного вивчення української літератури, такі ресурси навчального призначення дозволяють дітям обирати за власним бажанням інформацію для вивчення, а також прислуховуються до порад вчителя, який запропонує той матеріал, що буде посильний для їх опрацювання, для їх рівня знань.

Це важливий показник того, що учні поступово вчаться працювати з легкими текстами, складними та текстами з підвищеною складністю. Таке комплектування в компетенції самого автора підручника, оскільки цей процес дозволить краще виділити та розподілити інформативну базу електронного підручника й подати її у правильній послідовності з дотриманням лише найпитомішої інформації у будь-якому вікні підручника.

При розробці та наповненні електронного підручника необхідно орієнтуватись на економію часу у навчальному процесі; глибину трактування матеріалу, його чітка систематизація; простоту використання програми роботи підручника; відсутність помилок, вміщення соціально вмотивованого матеріалу за вимогами Держстандарту; адаптованість до дитини-

користувача; лаконічність, академічний стиль; оптимальне інформативне забезпечення; обґрунтованість естетичного оформлення підручника з точки зору медико-ергономічної та психолого-педагогічної наук; мобільність, сучасність.

Робота учня з електронними засобами не повинна вимагати особливої підготовки, адже вже розроблений достеменно сценарій спрощеної роботи з ним для учня, що репрезентує виклад матеріалу, наближений до наукових відкриттів, оскільки вміщена не тільки розповсюджена, а й досить рідкісна інформація, розроблена сучасними науковцями та збережена у вигляді відеозаписів, текстів, що дозволяє говорити про новизну та актуальність даного носія.

Підручник як засіб, орієнтований на постійне використання, повинен містити не тільки навчальний матеріал, але й передбачати складнощі, які можуть виникати у процесі засвоєння знань, тому важливо акцентувати увагу на можливих недоліках та труднощах. Щоб уникнути різних складнощів, доцільно приділити увагу такому явищу як концепція викладу самого матеріалу в підручнику на етапі його підготовки, оформлення та функціонування.

Використовуючи електронні засоби навчального призначення, учні краще запам’ятовують матеріал, вчаться поєднувати різні методи роботи та порівнювати, робити висновки на основі побаченого та прочитаного, а тому таке навчання стає більш потужним, ефективнішим, набуває ознак модерністичного бачення навчання як тривалого процесу; спрацьовує підхід різнопланового бачення матеріалу. Надалі набуті вміння допоможуть учням швидше запам’ятовувати різні факти з курсу українська література, навчать поєднувати різні знання з різних дисциплін і бачити одне явище під кутом зору різних підходів в роботі.

Література

1. Босак С. використання мультимедійних технологій на уроках української мови / С. Босак // Дивослово. – №11. – 2010. – С. 9–11.
2. Буртовий С.В. Електронні засоби навчання – від теорії до практики. Методичний посібник. – Кіровоград : КЗ “КОІППО імені Василя Сухомлинського”, 2014. – 48 с.
3. Кукленко О. Медіатекст на уроках літератури / О. Кукленко // Українська література в сучасній школі. – №1. – 2003. – С. 10–11.
4. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : Видавництво А.С.К., 2004. – 347 с.

Анотація. У статті акцентовано увагу на використанні електронних засобів навчального призначення у загальноосвітніх школах. Наголошено на перевагах таких електронних носіїв, а також відмічені результати, які можуть бути отримані під час їх систематичного використання.

Ключові слова: електронний засіб, школа, електронний ресурс, інформація, електротон рий підручник.

Аннотация. В статье акцентировано внимание на использовании электронных средств учебного назначения в общеобразовательных школах. Отмечены преимущества таких электронных носителей, а также указаны результаты, которые могут быть получены при их систематическом использовании.

Ключевые слова: электронное средство, школа, электронный ресурс, информация, электронный учебник.

Summary. In the article attention is focused on the use of electronic means for educational purposes in schools. Emphasized the benefits of electronic media, and marked results that can be obtained during their regular use.

Keywords: electronic means, school, e-resource, information, elektrotoning textbook.